

ФІЛОСОФІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ І АНТИГЛОБАЛІЗМ

У статті розглядається співвідношення теоретичних і практичних аспектів протистояння глобалістів і антиглобалістів, аналізується зіткнення точок зору на спрямованість сучасного історичного процесу. Автор дає аналітику і висновки стосовно філософського і соціокультурного змісту сучасної реальності. Програма антиглобалістів викладена через аналітику, розглядаються супутники і соратники протестних рухів у глобальному світі. Викладається авторське бачення інформаційних процесів у сучасному соціумі. Розглядається глобалізація виробництва, споживання і їх стандартизація в глобальному світі. Підкреслюється відсутність гармонії управління в сучасному світі, кількість наслідків глобалізації має обвальний характер і не піддається прогнозуванню. Аналізуються форми протидії глобалізації організаціям антиглобалістів. Відмічено особливості культурного поступу в умовах глобалізації світу. Антиглобалізаційний спротив пов'язаний також і з послабленням антисистемної протидії негативному впливу глобалізму. Відмічені і аналізуються способи і методи нена-сильницької протидії диктаторським режимам в умовах сучасних глобальних процесів.

Ключові слова: глобальні процеси; антиглобалізм; глобалісти; інформаційні процеси; соціальні процеси.

Постановка проблеми. В останнє десятиліття ХХ ст. надзвичайно зросла інтенсивність інформаційних процесів. Прискорення розвитку людства стало глобальним, а технологічним уособленням – квантовані інформаційні процеси. Якраз в 90-х роках минулого століття основна маса керованих і спрямованих наукових досліджень зосередилась навколо фінансових проблем, страхових і юридичних послуг, телекомунікації, оборонних комплексів. Особливо розширилось дослідження глобальних технологій. Ці нові віяння поставили на порядок даний старі питання: «наскільки і в якій мірі інновації відповідають принципам гуманізму і соціальним цінностям виробленим людством у результаті так званого негативного прогресу». Вимоги філософського осмислення знову, як і в кожному переломну епоху, активізувались. Інформаційні процеси стали водоспадними, неспинними і дуже часто хаотичними.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивченню глобальних та антиглобальних процесів у світовій філософській думці присвятили свої праці чимало філософів, соціологів, істориків, серед них: Норберт Вінер, Колін Черрі, Карл В. Дейч, Пітер Кіршенман, Віктор Глушков, Ф. Мушлуп, Джон Гелбрейт, Дж. Холлоран, Маршалл Мак-Люен, Дж. Данінген і Остін Бей, Е. Масуді Д. Шарп, Л. Ларуш, Д. Сакс, С. Коен та ін.

Мета статті: дати аналітику і висновки стосовно філософського і соціокультурного змісту сучасної реальності, викласти програму антиглобалістів, розглянути супутників і соратників протестних рухів у глобальному світі.

Виклад основного матеріалу. Глобалізація виробництва і споживання спрямувалось на гомогенізовану поведінку світового споживача. З'являється потреба в стандартизованому споживанні – людина, де б вона не жила, повинна вживати одну і ту ж їжу, одяг і предмети побуту, тому що це диктується глобалізаційною парадигмою сучасного виробництва. Виробництво продуктів масової культури також вимагає виробництва телепрограм, фільмів, які могли б транслюватись у будь-якій країні, відрізняючись від споживання культурної продукції в інших країнах тільки мовою.

Термін «глобалізація» концентрує увагу не тільки на свободі руху фінансових і товарних потоків, а і на соціальних теоріях динаміки соціальних процесів сучасного світу, які в цьому сенсі демонструють невідворотність інтеграції економіки, політики, культури. Складається враження про невідворотність глобалізації, деяка міфологізація її, а це вже за формою нагадує ідеологічні парадигми минулого століття, які в марксистському варіанті обіцяли споживчий рай, зняття всіх соціальних протиріч і гармонізацію міжособистісних відносин. Як пише відомий англійський соціолог Джеймс Холлоран сучасні погляди на світові процеси суттєво не оновлюються і представляють собою суміш ідеалізму, технологічного детермінізму та соціологічної сліпоти, що веде до односторонньої медіа-технологічної емоції, яка, у свою чергу, продукує надмірний оптимізм та віру в перевагу технологічного прогресу.

Ці заперечення Д. Холлоран адресує в першу чергу теорії «глобального села» канадського соціо-

лога Маршалла Мак-Люєна, які той висунув у 70-х роках ХХ століття. Заради справедливості слід відмітити, що Мак-Люєн не мав ніяких ілюзій відносно свого глобального села, він прогнозував, що воно буде мати свої диспропорції і конфлікти, але в той же час писав, що важливість раси, етнічності, класу, націоналізму та інших соціальних спільнот і явищ процеси глобалізації знівельовати не зможуть. У той же час Мак-Люєн не бачив зворотної дії національної моделі життя, традицій і культури на глобалізаційні феномени.

У той же час глобальні системи не застраховані від деструкції і хаотичності управління. Некерованість глобальної системи значній мірі зумовлена нездатністю людини здійснювати контроль над своєю власною економічною, політичною і соціальною діяльністю. Це веде до проблеми доцільності управління і контролю над глобальними процесами, в якій мірі вони мають сенс і чи слід ставити надмірне завдання «глобального» керівництва глобальними ж системами. Важливе не саме управління, а консолідоване надання глобальним системам еластичності, яка сприяє, як автономному функціонуванню, так і динамічному розвитку їх у співвідносності одна з одною. Тому немає необхідності в надлишковому управлінні ні кожною системою окремо, ні глобальною системою в цілому.

Не кожні зміни в якій-небудь підсистемі вимагають рішучих змін в інших підсистемах і координації всієї глобальної спільноти. А якщо зміни в одній підсистемі істотно відчуються в інших підсистемах, то реакція людської спільноти не обов'язково повинна вилитись в посилення контролю над всіма іншими підсистемами – досить і координації та інформування. Більш актуальною стає завдання структурних змін у глобальній системі, які мають вигляд урахування нової технологічної інформації, що відповідає вимогам динаміки розвитку людства.

Скоріше всього змістовно це глобальна соціальна революція, як процес фундаментальних змін правових, соціальних, економічних і суспільно-політичних структур, інститутів і відносин, які визначають інституціональні основи життєдіяльності і розвитку людського суспільства. В ХХ ст. інтенсивно йшов процес розвитку і розбудови демократичних громадянських суспільств. Це протікало в загостренні й зіткненнях класів, соціальних груп, прошарків, суспільних організацій партій і держав, через зіткнення масових ідеологій. Всі ці процеси призвели навіть до глобальної поляризації двох величезних груп держав, яка ледь не призвела до 3-ї світової війни. Другий глобальний фактор, який призвів до величезних змін у житті цивілізації це науково-технічна революція (НТР) – докорінна зміна науки, техніки і технології виробництва, трудових і економічних відносин, ринкових і фінансових систем суспільства. НТР прискорила урбанізацію, змінила рівень доходів, життя і побут всього населення планети Земля.

Особливу форму позиції відносно глобалізму посідає антиглобалізм. Це організація зі всіма ознаками сучасності. Всі свої акції антиглобалісти влаштовують через інтернет, тобто це не бюрократична

піраміда з єдиним центром, а рухома сукупність взаємозалежних ланок і включає в себе вільних респондентів, які борються за зберігання природного середовища, за права іммігрантів, проти фінансових спекуляцій, за збереження і приріст робочих місць, за демократичну самостійність місцевого самоврядування і проти вирішення політичних проблем військовими засобами і т. д. Має чітко визначені організаційні принципи: а) комп'ютерна організація мережі, гнучкість, рухомість форм; б) самоуправління, «консенсусну» демократію, демократичність участі, як механізм самоорганізації; в) об'єднання на основі практичної діяльності зі своїми мобілізаційними формами; г) крос-ідеологічний і між класовий характер при загальній орієнтації на практичний результат у створенні більш вільного і соціально-справедливого світового суспільства.

Протестна логіка і логіка єдиного фронту призвела антиглобалістів до необхідності співпраці із старими традиційними протестними організаціями, перш за все з профсоюзами і лівими партіями. Антиглобалісти виробили колективно принципи своєї боротьби: толерантність, відкритість, солідарність, плюралізм, демократичної мобілізації. Спочатку їх акції мали спонтанний характер і активність проявилась і була прив'язана до форумів глобальної економіки, глобальної політики і мобілізація для акцій проводилась через інтернет. В сьогоднішні уже створено міжнародний комітет, який об'єднує десятки організацій і рухів, має відкритий для вступу і виходу характер. У філософському сенсі антиглобалізм можна розглядати як рух проти самого механізму глобальної влади. Це влада не завжди відкрита, часто ховається за абстрактними меморандумами про наміри і загально-демократичними лозунгами, використовуючи загальний потяг населення планети до справедливих і плідних реформ і перемін.

У дійсності уже існує надзвичайно складний механізм величезної влади, яка володіє величезним ресурсом – це військово-політичні альянси, які не мають прецедентів у всесвітній історії, воєнно-морські армади, які не тільки діють, а мають також ескадри законсервованих бойових кораблів. Це масиви ядерної зброї основних ядерних держав, які ледь-ледь стримують розповсюдження ядерного потенціалу. Щонайменше десятки країн сучасного світу потенціального мають можливість набути членства в ядерному клубі.

Зростання арсеналів зброї основних світових держав призводить до зміщення методик вирішення політичних проблем у військовому секторі. Ще в 1985 році Сполучених Штатах вийшла книга воєнних аналітиків і футурологів Джеймса Данінгена і Остіна Бея під красномовною назвою «Як розв'язати війну» і зразу стала бестселером. Вона почала триумфальну ходу по кабінетам владних структур у всьому світі. Була перевидана в 1991, 1996, а в 2008 році вийшло четверте видання, яке являє собою аналітичний огляд справ у всіх гарячих точках світу, а також аналіз сценаріїв, по яким можуть розвиватися воєнно-політичні ситуації.

Це по-справжньому глобальний огляд за всіма регіонами Африки, Азії, Східному регіону, Південній

та Центральній Америці і навіть Європі. В першому виданні глибинна прогнозу сягала нинішнього 2015 року, а в четвертому виданні дія військової парадигми досягає 2050 року. До речі, в останньому виданні автори пишуть, що Росія повертається на традиційні для неї шлях поліцейської держави і починає представляти традиційно небезпеку для своїх сусідів. В 2014 році російське видавництво «Ексмо» видало переклад цієї американської військової Біблії під назвою «Горячие точки XXI века. Как будут развиваться события», Москва 2014 рік. Це величезний фоліант у 824 сторінок проти американської тисячі.

Спочатку своєї діяльності антиглобалісти із застереженнями мали надію на Сполучені Штати як форпост демократії і економічних свобод, як кажуть, – «Штати нам допоможуть», але марно – супердержавою приєдналась до глобальних організацій і навіть очолила процес світової глобалізації. Реальність грубо втрутилася в ці події і привела до формулювання позиції незалежної від опори на лідерів сучасного світу.

У 2014 році в США вийшла книга Олівера Стоуна – культового голлівудського режисера, сценариста, тричі лауреата «Оскара», нагородженого учасника в'єтнамської війни, та Пітера Кузніка – професора історії, директора Інституту ядерних досліджень (в рос. перекладі «Нерассказанная история США». – М. : изд. Колибри, 2014). В передмові автори пишуть: «Чому в нашій країні якраз ті, ким рухає жадоба і недолугий егоїзм, правлять тими, хто обстоює такі суспільні цінності, як доброта, щедрість, співчуття до оточуючих, спільність інтересів і вірність суспільним інтересам? Чому наша країна розмістила по всім куточкам земної кулі свої військові бази, загальна кількість яких, за деякими підрахунками, перевищила за тисячу? Чому в США витрачають на свої збройні сили більше грошей, ніж усі країни, разом взяті? Чому наша держава утримує величезний арсенал ядерної зброї, більша частина якого знаходиться в постійній бойовій готовності, хоча, по суті, ні одна країна сьогодні не представляє для нас безпосередньої загрози?.. Чому американці вимушені миритися з постійним наглядом, втручанням держави в їх особисте життя, з порушенням громадянських свобод і втратою прав на приватне життя?» [2, с. 6].

Нещодавній скандал з співробітником американської інформаційної розвідки Сноуденом показав, що в жадобі накопичення глобальної інформації Сполучені Штати нехтують суверенітетом навіть своїх найближчих союзників. Значущість інформаційних потоків було розглянуто в рамках філософії і епістемології в працях Норберта Вінера, Коліна Черрі, Карла В. Дейча, Пітера Кіршенмана, Віктора Глушкова. В кінці ХХ ст. поняття «постіндустріальне суспільство» було замінено, або ж витіснено поняттям «інформаційне суспільство»; яке стало уособленням глобальних інформаційних процесів. Вперше це поняття з'явилося в 1962 році в книзі американського економіста Ф. Мушлупа «Виробництво і розповсюдження знання в Сполучених Штатах». Це поняття швидко розвивається в якості концепції нового соціального порядку, який суттєво відрізняється від глобального порядку. З'являється нова галузь –

інформаційна економіка. Це досить об'ємно висвітлено в творі нової глобальної класики «Нове інформаційне суспільство» (1967) Джона Гелбрейта.

Одна із найбільш цікавих і розроблених філософських концепцій інформаційного суспільства в умовах глобалізації належить японському вченому Е. Масуді, який прагне осмислити майбутню еволюцію соціуму. Загальні принципи композиції майбутнього суспільства представлені в його книзі «Інформаційне суспільство як постіндустріальне суспільство» (1983) такі: основою нового суспільства буде комп'ютерна технологія з її фундаментальною функцією завищати або ж підсилювати інтелектуальні зусилля людини; інформаційна революція буде швидко перетворюватись у нову виробничу силу і зробить можливим масове виробництво нової систематизованої і когнітивної інформації, знання і технології. Потенційним ринком стане досягнута границя пізнання, проблемне поле отримає прискорений ритм вирішення, розшириться співробітництво в когнітивній діяльності.

Можна очікувати, що провідною галуззю стане інтелектуальне виробництво, продукція якого буде плідно акумулюватись, а акумулятивна інформація стане розповсюджуватись через синергетичне виробництво і ритм дольового використання. В глобальному інформаційному суспільстві основним суб'єктом соціальної активності стане «вільне співтовариство», а політична складова набере характеру «демократії участі». Важливо також відмітити, що основною метою в глобальному суспільстві повинна стати реалізація «цінності часу».

Маруда пропонує цілісну і привабливу своїм гуманним характером утопію ХХІ ст., яку сам іменує «Компютопією». За його замислом вона повинна бути багатопараметровою: 1) вільне поєднання населення, вільне від верхуправління абсолютної влади; 2) розквіт плеяди вільних співтовариств; 3) ствердження і реалізація цінностей часу; 4) синергетичний взаємозв'язок у суспільстві; 5) свобода суспільних і особистих рішень і рівність можливостей. Бажано, що й нове суспільство функціонувало на основі синергетичної раціональності, яка і є альтернативою вільної конкуренції індустріального суспільства. В якійсь мірі всі переховані пріоритети розробляються також у творах Т. Стоунера, Дж. Бенингера, Дж. Нистета та ін.

Звичайно всі ці інновації не означають негайної руйнації сучасного постіндустріального суспільства, за збереження деяких його якостей у майбутньому стоять антиглобалісти. Сучасні футурологи вважають, що найбільш можливий результат розвитку соціуму в майбутньому – це інтеграція, в глобальному вимірі наявної системи життя і виробництва з новітніми засобами масової комунікації. Наукоємні засоби сучасного виробництва, не допрацювавши свого ергономістичного ресурсу не можуть бути замінені невідомо якими новими. Більше того, виникає можливість встановлення тотального контролю за банками інформації, її виробництвом і розповсюдженням. Наприклад, світова спільнота примусила швейцарські банки відповісти і надати інформацію про нацистські заощадження і вклади.

Інформація, яка в глобальному суспільстві стала продуктом виробництва, разом із тим стає і потужним

владним ресурсом, концентрація якого в одному джерелі, або в інформаційному супербанку однієї держави потенціально може призвести до виникнення нового варіанту тоталітаризму, тепер уже інформаційного. Таку можливість не виключають навіть оптимісти-футурологи (О. Тоффлер, Е. Масуда). Це стає важливо актуальним. Згідно з Х. Мауланою, ми визначаємо інформацію як укладений розподіл та укладений суттєвий зв'язок між об'єктами, подіями та знаками. Цей стан вимагає творців, користувачів, тобто активаторів. Звичайно ніхто не може обняти неосяжне, тому антиглобалісти вимагають постійного ефекту присутності, або ж актуалізованої присутності в глобальному інформаційному полі.

У деякій мірі розуміння й вивчення цього допомагало зростання розуміння держав-націй існуючого інформаційного дисбалансу. Це впливає на міжнародні та національні процеси прийняття рішень, так само як і на приватне життя світової спільноти. Якщо б це не було життєво важливим, країни «золотого мільярду» не збирали б так часто свої форуми. Спонукає до дослідження цих процесів і збільшення кількості національних, інтернаціональних та транснаціональних гравців майже в більшості аспектів міжнародної інформації з далеко ідучими економічними, соціальними і політичними наслідками. Торгівля, фінанси, освіта, культура вимагають переміщення великих мас людей у глобальному просторі. Це переміщення вимагає обслуговування і безпеки.

Потік інформації в глобальному просторі більш менш умовно може бути поділений на дві стадії. По-перше, стадію виробництва, куди входить вихідний комунікатор, внутрішні і зовнішні змінні, до яких відносяться володіння, економічні ресурси, розміщення прибутку, контроль, сформувана потреба, типи змісту і медіа-технології. По-друге, стадія дистрибуції, до якої відносяться місця призначення розповсюдження повідомлення, для якого потрібен реципієнт і ті ж самі, як і у першій стадії, зовнішньомедійні і внутрішньомедійні змінні.

Комунікаційна вісь міжнародного інформаційного потоку поміж стадією дистрибуції перетинається технологічною віссю, яка стверджує і представляє центральну роль комунікаційної технології в міжнародному інформаційному процесі – це комунікаційний хардвер (спутники мікрохвильові ретрансляційні мережі та ін.) і софтвер – різнобічний спектр ноу-хау і засобів утилізації хардвера. Сюди ж входить і виробництво програм, їх змістовне наповнення цього концепту (серіали, шоу, кінофільми, політичні дебати, релігійні телешоу та ін.).

Родова особливість капіталізму – це явний і скритий рефлекс монополізації, до чого і прагне еліта країн «Золотого мільярда». Це глобальна номенклатура визначає основні рішення світової економіки і політики, репрезентуючи це як демократію. Ринковий фундаменталізм вирішальним фактором суспільного життя робить товар і гроші і редує людину і людське життя до тваринного стану. Як тут не згадати висунуте в «Капіталі» положення К. Маркса про товарний фетишизм. Основне соціальне протиріччя полягає в тому, що з одного боку набирає силу потужний міжнародний капітал, а з другого – найомні

робітники, по суті позбавлені останнього соціального захисту, бо профсоюзи або зневільовані, або захоплені мафіозними структурами. Роль держави в цьому сенсі суттєво ослаблена у функціональному захисті праці, культури і суспільних організацій.

Антиглобалізаційний спротив пов'язаний також і з послабленням антисистемної противодії негативним моментам глобалізації, з боязною втратою культурної і національної ідентичності. Дуже важливим моментом протидії глобалізації являється імперське нав'язування цінностей західного світу всім іншим країнам і народам. Соціальний і філософський сенс антиглобалізму – це боротьба за збереження самобутності, унікальності своїх культур, за можливість самостійного шляху розвитку проти вестернізації і обвалу маскультури.

Програма боротьби противників глобалізації весь час корегується, але основний її кістяк – це загальнодемократичні вимоги і цінності:

1) позитив противників глобалізації полягає в розвитку сучасного високоефективного енергозберігального виробництва всупереч гіпертрофованому міжнародному розподілу праці;

2) підтримка палітри культур, а не безособої маскультури і законодавче закріплення прав корінного населення на самовизначення, свою мову і систему освіти, а не універсальну болонську систему; добровільну і справедливу інтеграцію народів «знизу», а не «зверху», повагу і міжнародне признание досягнень скільки завгодно малого народу;

3) в перспективі – розвиток принципів загальнодоступності і вільного розповсюдження знання й інформації, відмова від приватної власності на знання, а також скорочення кількості елітарних і корпоративних, класів замкнених навчальних закладів;

4) перехід до інтеграції «гравців» на глобальному полі, тобто інтеграція громадян і народів і їх демографічних об'єднань, а не закритих корпорацій типу ВТО, МВФ, ТНК, НАТО й інші;

5) консолідація солідарності національних, діючих у різних країнах сил, які борються проти неоліберальної експансії і масового, глобального наступу на економічні, соціальні і політичні права, товаровиробників;

6) демократичний і гласний контроль над фінансовим й іншими секторами світового ринку, контроль над фінансовими спекуляціями і їх податкообкладенням, так званий податок Тобіна, який обов'язково дасть світові кошти для ліквідації, наприклад, проблеми голоду;

7) ліквідацію монополії глобальних можновладців на всі види відкриття і інновацій і сучасну освіту;

8) створення гарантованого і постійного перерозподілення світового статку на користь найбільш бідних прошарків населення Землі і назавжди покінчити з раковою пухлиною бідності;

9) реструктивізація боргів країн, які розвиваються і демократичне вирішення проти фінансової і продовольчої підтримки найбільш бідних регіонів Африки, Азії і Океанії;

10) світова підтримка всіх сучасних форм освіти і запровадження фінансування широкого доступу до світових центрів культури і освіти;

11) ліквідація «відтоку мізків», а для цього міжнародне фінансування наукових організацій країн, які

розвиваються з наступним використанням їх досягнень усім світовим співтовариством;

12) демократичне регулювання всіх сторін міжнародних економічних відносин (робочої сили і її рух, капіталів, «правила» торгівлі), в глобальному сенсі всі «правила» повинні спиратись на міжнародне право;

13) заборона примусової праці і прямої експлуатації людини, дискримінації працівників за расовим та іншими признаками, а також подвоєної експлуатації іммігрантів;

14) бажане введення єдиних (хоч би погодження) оплата і організації праці, соціального захисту, щоб у подальшому досягти, вирівнювання доходів в різних регіонах і країнах;

15) введення єдиних екологічних норм природокористування, справедливий розподіл бремені забруднення навколишнього середовища і законодавче оформлення «екології людини»;

16) альтернативну інтеграцію, яка передбачає, як мінімум розвиток принципів соціальної риночної економіки і як максимум, посткапіталістичну модель інтеграції, нікому не дано консервувати форми економічного життя навіть за регіонами їх сучасної ефективності.

З другого боку ніхто не повинен мати безумовного визначення того чи іншого національного політичного режиму як демократичного, а особливо як недемократичного. В останньому випадку міжнародна спільнота має механізм санкцій, які практично виливаються у відторгнення цієї країни від світової економічної системи. Безумовно це не найкраща форма міжнародних відносин, але все ж вона краща за спроби «демократизації» з допомогою військового вторгнення.

Прикладом не насильницької технології повалення диктаторських режимів є розробки засновника Інституту Альберта Ейнштейна в Бостоні (1983 р.), Джіна Шарпа, зараз йому 87 років, основна робота «Від диктатури до демократії» (1993 р.). Зараз її автор є головним дослідником, заснованого ним інституту. Невелика за об'ємом книжка (112 стор.), переведена на сорок мов і являється найбільш читаною в інтернеті. Суть її в не насильницькому поваленні диктатури. Автор стверджує, що розробка – це розвиток вчення Махатми Ганді, а також досліду російської революції 1917 і 1991 роках. Додаток до книги складається із 198 порад, як повалити диктатуру і названий автором: «Методи ненасильницьких дій. Методи ненасильницького протесту і переконання», при цьому жорстка інструкція відсутня – методи сгуртовані, але можуть використовуватися в будь-яких комбінаціях. Практичне використання починається в 2000 році в Бірмі (тепер М'янма). Використовувалась технологія Д. Шарпа і у Вільнюсі, і в Сербії, але найбільш успішно в Україні в 2004 і в 2014 роках, хоча тут вони іншим заборонена (причини невідомі).

Це приклад глобальної технології по зміні диктаторських режимів у сучасному світі, на привеликий жаль визначення політичних режимів як диктаторських стає суб'єктивним і залежить від пріоритетів зовнішньої політики країн-лідерів сучасного глобаль-

ного світу. Антиглобалісти заперечують проти таких підходів і наголошують на самовизначенні народів, вони виступають за експорт освіти і товарів та проти експорту демократії. У Д. Шарпа визначаються три етапи зміни влади: 1) акції протеста, розповсюдження виразу «нелегітимність влади», завдання – перевірити реакцію влади, сформувати локальні протестні групи в антиурядові рухові, визначення мобілізаційного протестного потенціалу суспільства; 2) дескредитація силових структур і державного апарату, агітація до саботажу і шкідництва; 3) безпосереднє скидання влади. Правда у Д. Шарпа не написано як це повинно відбуватись і кому слід брати на себе цю роботу. Натомість він пише: «Розповсюдженою помилкою минулих компаній політичної непокори являлась ставка всього на один або два методи, наприклад страйки і масові демонстрації. На ділі ж існує множина методів, які дозволяють стратегам опору по мірі необхідності концентрувати боротьбу чи розпиляти її».

Цікаво, що теоретики глобалізму дуже обережно використовують поняття «капіталізм», а антиглобалісти мають дублюючи назву «новий антикапіталізм». Одним із противників глобалізації і опонентам МВФ являється праці Л. Ларуш, засновник так званого Шіллеровського інституту. Згідно з Ларушем після об'єднання Німеччини і розпаду Радянського Союзу світові практично була нав'язана ідея нової Римської імперії – всесвітньо англосовітської держави, керованою із лондонського і нью-йоркського Сіті. Задача ідеологів глобалізації – створення єдиної держави, контрольованої із єдиного центру банкірами, які за своїм бажанням вирішують, кому вмирати, а кому жити і розвиватися, серед американського політикуму народилось цинічне визначення: «країни, яких не шкода». Ларуш стверджує, що глобалізація означає спробу олігархів захопити владу над всім світом.

Провладною елітою всіх країн світу глобалізація трактується як об'єктивний невідворотний процес і прибічники інтеграції сучасного світу ніяких широко-масштабних акцій не проводять. Форуми глобалістів захищаються великими контингентами поліції і навіть армії. Антиглобалісти навпаки надзвичайно активні, вони беруть на озброєння критичні виступи відомих учених, спрямовані проти рецептів радників і «транзитологів» із МВФ і Всесвітнього банку, інших міжнародних організацій, які пропонують моделі і проекти маркетизації економік країн «третього світу» і нових посткомуністичних держав. З такою критикою виступають дуже відомі теоретики, як професор Гарвардського університету Д. Сакс та професор Нью-Йоркського університету С. Коен. Знову стає актуальною в умовах україно-російського конфлікту, остання його книга «Провал христового походу США і трагедія посткомуністичної Росії».

Висновки. Сьогодні антиглобалістський рух поєднує різні суспільні організації – правозахисні, екологічні фермерські союзи, студентські, профсоюзні, асоціації вчених та ін. в країнах на всіх континентах. Можна зробити висновок, що між глобалістами і антиглобалістами встановився своєрідний паритет – сила державних структур урівноважується масовістю акцій антиглобалістів, суспільство чекає діалогу між

лідерами і теоретиками обох бачень майбутнього нашої планети. Структура нелінійної діалектики включає в себе п'ять принципів: наукової стратегії,

нелінійності, еволюції, етики, кооперації – це повинно бути накладено на глобальні процеси, щоб отримати когнітивне бачення майбутнього нашої планети.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глобалізація і безпека розвитку : [монографія] / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. – К. : КНЕУ, 2001. – 733 с.
2. Стоун О. Нерасказанная история США / О. Стоун, П. Кузник / Пер. с англ. А. Оржицкого, В. Полякова. – М. : КоЛибри: Азбука-Аттикус, 2014. – 928 с.
3. Травин Д. Модернизация: от Елизаветы до Егора Гайдара / Д. Травин, О. Маргания. – М. : АСТ, Астрель. – СПб. : TerraFantastica, 2011. – 722 с.
4. Данинген Д. Горячие точки XXI века. Как будут развиваться события / Д. Данинген, О. Бей. – М. : Эксмо, 2014. – 832 с.
5. Богачевская И. В. Глобализация: закат традиционной религиозности или ее трансформация? / И. В. Богачевская // Людина і культура в умовах глобалізації: Зб. наук. статей. – К., 2003. – С. 348–357.

В. Л. Гавеля,
ЧГУ ім. Петра Могили, г. Николаев, Україна

ФИЛОСОФИЯ ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ И АНТИГЛОБАЛИЗМ

В статье рассматривается соотношение теоретических и практических аспектов противостояния глобалистов и антиглобалистов, анализируется столкновение точек зрения направленность современного исторического процесса. Автор дает аналитику и выводы относительно философского и социокультурного содержания современной реальности. Программа антиглобалистов изложена через аналитику, рассматриваются спутники и соратники протестных движений в глобальном мире. Излагается авторское видение информационных процессов в современном социуме. Рассматривается глобализация производства, потребления и их стандартизация в глобальном мире. Подчеркивается отсутствие гармонии управления в современном мире, количество последствий глобализации имеет обвальныи характер и не поддается прогнозированию. Анализируются формы противодействия глобализации организациям антиглобалистов. Отмечено особенности культурного развития в условиях глобализации мира. Антиглобализационных сопротивление связан также и с ослаблением антисистемной противодействия негативному влиянию глобализма. Отмечены и анализируются способы и методы ненасильственного противодействия диктаторским режимам в условиях современных глобальных процессов.

Ключевые слова: глобальные процессы; антиглобализм; глобалисты; информационные процессы; социальные процессы.

V. L. Gavelya,
Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolaiv, Ukraine

THE PHILOSOPHY OF GLOBAL PROCESSES AND ANTI-GLOBALISM

The article discusses the ratio of theoretical and practical aspects of confrontation globalists and anti-globalists, analyzed the collision point of view of the modern direction of the historical process. The author gives the analysis and conclusions regarding the philosophical and socio-cultural content of contemporary reality. The program is presented by the anti-globalization analyst, discusses soputniki and supporters protest movements in the global world. Presents the author's vision of information processes in modern society. Examines the globalization of production, consumption and their standardization in a global world. Highlights the lack of harmony control in the modern world, the amount of the consequences of globalization is precipitous and defies prediction. Analyses of the forms of globalization counteract the anti-globalization organizations. The features of cultural development in a globalizing world. Anti-globalization resistances is also associated with the weakening of anti-system and counteract the negative effects of globalization. Marked and analyzed the methods and techniques are not violent opposition to dictatorial regimes in contemporary global processes.

Key words: global processes; anti-globalism; globalists; information processes; social processes.

Рецензенти: Лубська М. В., д-р філос. наук, професор;
Осинов А. О., д-р філос. наук, професор.